

Dil Devrimi Başka; Özleştirmecilik Başkadır...

İçeriği Yazan: [Ufuk KESİCİ](#) [1] Zaman: Cum, 26/04/2013 - 08:30

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünsün

Bizim İnönü ilericilerinin (solcularımızın da) düştüğü yanılgılardan biri de; mahiyeti apayrı "Dil devrimi" ile dili sadeleştiriyorum diyerek yoksullaştıran "özleştirmeciliği" fena halde birbirine karıştırmalarıdır.

Mustafa Kemal'in "dil devrimi" nin kökü, taa 1911 yılına Selanik'e "Genç Kalemler" dergisine, Ali Canip Yöntem ve Ömer Seyfettin'in İstanbul'dan onları desteleyen Ziya Gökalp'in görüşlerine dayanır.

Ne diyordu bu sanatçılar :

1. Halkın konuştuğu dil Türkçedir.
2. Dilimize diğer dillerden girmiş (Arapça ve Farsça) sözcükler, Türk halkının konuştuğu biçimde kalacak ve Türkçe sayılacak. (Sözelgeşi "merduban" ı halk "merdiven" mi yapmış, ille aslı şekliyle yazalım, söyleyelim denilmeyecek.)
3. Türkçede yeni bir sözcük yapılacaksa Türkçe kölerden ve Türkçe eklerden yapılacak.

Nerede bu sanatçıların saydıkları maddelerde İnönü ilericilerinin öne sürdüğü "Osmanlıca sözcükleri atalım, yerlerine Türkçe (aslında uydurma) sözcükler koyalım" saçmalığı...

İkna olmadınız mı, hadi gelin 1932 yazında Mustafa Kemal'in himayesinde kurulan "Türk Dili Tetkik Cemiyeti" nin amaçlarına ve tüzüğüne bakalım:

Amaçlar:

1. Türk dilini kendi köklerine, gelişmesine ve gereksinmelerine göre saptamak ve derlemek
2. Bu amaçla, bilimsel çalışmalara ön ayak olmak
3. Türk dilini incelemeye yarayacak belgeleri ve malzemeyi toplamak
4. Bu çalışmaları her türlü yolla yaymaya çalışmak

Tüzük :

1. Türk dilinin başka dil aileleriyle karşılaştırması,
2. Türk dilinin tarihi ve karşılaştırmalı gramerlerinin yapılması,

3. Anadolu ve Rumeli ağızlarından kelimeler derlenmesi,
4. Bilimsel kelimelerin Türkçeleştirilmesi,
5. Türk dili üzerine yazılmış yabancı eserlerin toplanması, çevrilmesi,

Nerede "Osmanlıca sözcükleri atmak, yerine Türkçe sözcükler koymak" ????

.....

Mustafa Kemal'in bu "dil serüveni" öyle pek kolay hemencecik sonuçlanmamıştır... Bu "dil serüveni" içinde birbirine karşıt birkaç grup çatışmaktaydı... Bu gruplar... Hay allah, olayın görgü tanığı Falih Rıfkı varken ben susayım o anlatsın: ("Çankaya" da çok güzel anlatır dil macerasını)

"... dil hareketinin içinde üç cerayan belirdi:

a/ Basit sadeleştirmeciler, yani dilde sadeleşmeyi kabul etmekle beraber, sadeleşmeyi zorlamayanlar

b/ Türkçeleştirmeciler. Ben bunların arasında idim. Konuşma ve kullanma diline yerleşen yabancı kelimelere dokunmamalı idike . Türkçeden yeni kelimeler üretirken kendi köklerimizi ve eklerimizi esas tutmalı idik. Ölü bir kök yeniden dirilmez, bir kelmenin ölü manası da öyle !

c/ Bundan sonra iki ifrat vardı. Bir kısmı yeni kelimeler yapmak için bütün Türk lehçelerinin eklerinden ve köklerinden faydalanmak, (mesala "-sal / -sel" gibi ekleri "nisbet eki" saydıklarından diriltmek gibi) isteyenler.... İkinci ifratsa "mangal" kelimesinin bile Arapça olduğu için ona da bir Türkçe karşılık aramaya kalkışan "özleştirmeciler" idi... (Çankaya II. Cilt s. 447/448)

Mustafa Kemal bir süre bu "ifratlar" dan "özleştirmecilere" fırsat tanımıştır. Fakat sonradan dilin çıkmaza saplandığını görünce bundan vazgeçmiştir.

Falih Rıfkı Bey, gene "Çankaya" da bunu çok güzel anlatır. Nasıl işin akla durgunluk veren bir "uydurmacılığa" dönüştüğünü, Mustafa Kemal'in bile bir ara bu hevese kapıldığını !

"... bir akşam Atatürk, sofraya bittikten sonra benim yanıbaşındaki iskemleye oturmamı emretti. 'Dili bir çıkmaza saplamışsınız.' dedi. Sonra, '...bırakırlar mı dili bu çıkmazda? Hayır ! Ama ben işi başkalarına bırakmam. Dili çıkmazdan biz kurtaracağız.' dedi. (Age. s 452)

Bu dili çıkamazdan kurtarma üç noktada odaklanmıştır :

1. Konuşma dilinde geçen kelimeler Türkçedir...
2. Gramerde Osmanlıca ölmüştür. Artık Türk gramerini meydana getirmek sırası gelmiştir. Eğer vaktiyle Arabi kaidelere göre yapılmış olup konuşma diline yerleşen tabirler varsa onları klişeler olarak kabul edeceğiz ve gramerimizde istisnalar olarak zikredeceğiz
3. Islahatımızı yaparken medrese kültürü değil, üniversite kültürü ve kaynaklarını esas tutacağız...

İşte hepsi bu...

Nerede "dilimizdeki Osmanlıca kelimeleri atalım" anlayışı nerede bu anlayış...

Peki dilimiz kurtulmuş mudur ?

Ne gezer !!!

İnönücü kültür anlayışı 1938 sonrası dilimizin de içine edecek, bir nesil diğer bir nesli anlamaz hale gelecek, artık Türkçeden Türkçeye çeviri yapmak gerekecektir...

UFUK KESİCİ / Antalya

5 Haziran 2012

Yorumlar

- [Kültür/Sanat](#) [2]

Kaynak URL (04/05/2024 - 04:04 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/dil-devrimi-baska-ozlestirmecilik-baskadir>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/ufuk-kesici>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/kultursanat>